

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Ishaja kot priloga „SLOVENCU“ sredi vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, iside „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v sosednjih ulicah št. 9. Narodna in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Namani se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 15.

V Ljubljani, 6. avgusta 1896

Letnik IX.

Shod v Št. Rupertu.

•Dolenjsko politično društvo• je 19. julija popoldne v Št. Rupertu priredilo shod, ki je bil prav mnogoštevilno obiskan. Prostor pred župniščem je bil lično okrašen z zastavami in zelenjem.

Društveni predsednik, veleč. g. šentjernejski župnik Fetti h otvori zborovanje s primernim nagovorom točno ob 1/2 4 uri.

Prvi govornik, gospod državni in deželni poslanec Fran P o v š e poroča o delovanju državnega zbora. Sklicevaje se na svoje lansko poročilo v Mokronogu, govornik obširneje pojasni davčno reformo. Skrajni čas je že bil, da se preosnujejo davki, bremena olajšajo nižjim stanovom ter nalože na močnejša ramena. Novi prihodninski davek zadene le bogate kroge. S tem novim davkom pa hoče vlada na drugi strani znižati zemljiški, hišni in patentni davek, okroglo tri milijone pa razdeliti na posamezne dežele. Na to ob kratkem pojasni volilno reformo in revizijo zemljiškega katastra.

Po dolgih obravnavah se je vlada udala, da se za prihodnjih 15 let zemljiški davek zniža za 2 1/2 milijona, ob enem pa je finančna uprava pooblaščen, da sme vsled raznih uim in nesreč zemljiškega davka odpisati do 1 1/2 milijona. Istotako je 10 let davka prosta vsaka po tatni uši uničena parcela, ki se obnovi z novim nasadom. Govornik razloži zakon proti ponarejanju živil in zlorabi trgovine na obroke. Resitve pa se čakajo velevažni načrti zakonov, kot: domovinski zakon, kmetijske zadruga in nova nagodba z Ogersko. — Popolnem opravičeno je, pravi govornik, da se avstrijski prispevek k skupnim stroškom zniža od 70 vsaj na 58 odstotkov, ogerski pa zviša od 30 na 42 odstot. Ako državni zbor tega ne doseže, bode zopet naša drž. polovica trpela škodo na korist Ogram.

Konečno omenja državne podpore deželi Kranjski povodom lanskega potresa ter prihodnjih volitev, po katerih bodo skoraj gotovo prišli v državni zbor mnogi

radikalnejši življi ter prinesli v zbornico svežega zraka in duha.

Koncem zanimivega govora je govorniku odmevalo živahno odobravanje, v dokaz, da so bili zborovalci popolnem zadovoljni s poročilom.

Drugi govornik, gosp. dr. Ig. Žitnik je govoril o kmečkih razmerah, pojasnil razne vzroke, vsled katerih propada kmečki stan, ter navel najnujnejša sredstva, da se ohrani ta steber države. — Govornik odločno naglaš, da se mora sedanji čas tudi priprost kmet več ali manj pečati s politiko, to je, on mora vedeti, kaj drugi delajo z njim. Ker kmet sam nima časa ali denarja, da bi redno čital časnike, zato se mu mora na shodih pojasnjevati njegov položaj. In to ne zaradi tega, da bi mu budili obupnost, zavist, jezo, upornost, kakor nameravajo rudeči socijalisti, temveč da našemu kmetu vzbujamo samozavest, da ga opozarjamo na razne napake in razvade, ob enem pa s kmetom jednega srca povzdigujemo glas do onih krogov, ki morejo in tudi morajo pomagati kmečkemu in sploh nižjemu ljudstvu, ako želé blagor države in dežele. Za to pa je zadnji čas, kmetom gre že voda v grlo.

Govornik s številkami dokazuje, da od leta 1868. grozno propada kmetiški stan; to dokazujejo rastoči dolgovi, množeče se prisilne prodaje zemljišč in ponekodi že nepopisna revščina. Pomoči vredni so sploh vsi delavski stanovi, pravi govornik, toda največji revež je kmet, on je podoben svetopisemskemu človeku, ki je pal med razbojnike. Bodi mu usmiljen Samaritan vsakdo, kdor mu hoče in more pomagati; sicer propade prva opera države, podlaga in korenina naroda slovenskega. Če ta vsahne, kje je naš narod? Narod se nismo mi duhovniki, advokatje, notarji učitelji, uradniki; narod naš živi večinoma pod slamnato streho ter strahom zrè v bližnjo negotovo bodočnost. Ne pustimo, da se ga polastita obup in žalost, temveč olja tolažbe vlijajmo mu v njegove duševne rane; ne sramujmo se njegovih žaljev in podkovanih čevljev, saj smo vsi le njegovi

sinovi. Vredni njegovi sinovi pa smo, če mu katemo pot iz bed in nadlog do boljše prihodnosti, do zagotovljenega obstanka na domači, na slovenski zemlji, katero oratar sedaj moči s solzami žalosti. Glejmo, da ne zabredemo v irske razmere, ter da zastavimo pot socialističnemu duhu, ki se širi od zunaj v deželo. To ni dolžnost le duhovnikov, temveč vseh domo- in rodoljubov, če jim ni rodoljubje le prazna fraza.

Dolžnost pa je tudi vlade, da ne gleda malomarno na socialno gibanje. Tudi njej kličemo: v začetku se ustavi!

Govornik končno naštevava razna sredstva, s katerimi bi se pomoglo kmečkemu stanu, tako so: kmečki domovi, zadruga, zalaganje vojske brez židovskih in po židovljenih prekupcev, boljši dedni zakon, omejitev be-raskih ženitev, prememba poselskega reda, posojilnice, gospodarska naprednost v živinoreji, sadjereji in vino-reji, manjša bahatost pri dotah itd. Govornik konča med živahnim odobravanjem, da hoče po svoji vesti tudi v prihodnje po skromnih močeh delovati v blagor največjega reveža med delavci, to je, za kmeta brez ozira na polena od leve in desne.

Kot zadnji govornik pojasni veleč. g. Ivan Solnce, misijonar v Št. Pavlu v severni Ameriki, v jako zanimivem govoru razmere ameriških izseljencev. Govornik naglašava, da so Američani preskrbeli že marsikateroga Slovenca ob času bolezni, a doslej še niso pošiljali računov oskrbnih troškov domačim občinam. G. misijonar pravi, da je živel več časa med Irci, videl njih bedo in revščino. Irci neradi zapuščajo svoje domovje, a če so prisiljeni, jemlje seboj v tujino kos domače zemlje, katero poljubljajo pred odhodom. Tudi Slovenec ljubi svojo rodno zemljo in zapušča jo le v sili. Sedaj niso najbolje razmere v Ameriki za izseljence; naši ljudje naj so toraj previdni. Če pa že gredo, naj se ogibljejo raznih domačih in tujih agentov, ki prežé na raznih kolodvorih na izseljence, kakor izstradani pajki na muhe. Vsi narodi imajo že svoje agenture v Novem Yorku, le za Slovence se drugi ne zmenijo, ko brezvestni agentje. Tudi temu govoru je sledilo živahno odobravanje. Okoli 6. ure predsednik zaključil zborovanje s trikratnim slavaklicem na sv. očeta in presvetlega cesarja.

Kaj je novega po svetu?

Grof Baden v Ljubljani. V torek je pozdravila Ljubljana v svoji sredi ministra predsednika grofa Badenija, ki je prišel v našo deželo, da se osebno prepriča o škodi, katero je naši deželi in zlasti Ljubljani povzročila potresna katastrofa, ter da se osvedoči, kako se podpora, katere je vsled potresa došla deželi od strani vlade, vestno porablja v določene namene. Ljubljana ima povoda dovolj, da grofa Badenija ob njegovem prihodu pozdravlja hvaležna. Ni bilo namreč lahko delo našim državnim poslancem na Dunaju izposlovati od osrednje

vlade zdatne podpore. Imeli so pri tej svoji nameri odločne nasprotnike v ministerstvu. Naravno je bilo, da se je zlasti finančni minister zelo trdo držal in da ni maral slišati o izdatnih svotah, s katerimi bi si kolikor toliko obteževal napraviti ravnovesje pri državnem proračunu.

Zato pa treba poudarjati, da je grof Baden kot minister predsednik porabil ves svoj vpliv v minister-skem svetu, da se je odločila v podporo svota, ki je bila vsaj nekoliko primerna škodi, ki je zadela vsled potresa deželo Kranjsko. Posebe so našli naši državni poslanci veliko nasprotja v ministerstvu, ko so prosili v zadnjem državnozbornem zasedanju nove podpore, ker prva, kakor so potrebe pokazale, nikakor ni zadostovala.

Treba jim je bilo iskati vplivnih moč, da so prodri-li s svojimi predlogi. In zopet so našli v grofu Badeniju odločnega zagovornika svojih predlogov, kateri je pomogel, da se je tudi druga pomožna poskušnja povodljub za ponesrečence izvršila v državni zbornici.

Dobro de nesrečnemu, ako najde sočutje pri svojem bližnjem ob času hudih udarcev, še boljše mu dene, ako najde tudi odprtih rok, s katerimi mu ljubezen bližnjega pride na pomoč. Zaradi tega smo že opetovano porabili priliko, da smo se hvaležno spominjali delovanja ministra predsednika pri pomožnem delu za poškodovane po potresu.

Prvi mejnarodni protiframasonski kongres se vrši, kakor razvidno iz oklica, katerega razpošilja pripravljalni odbor na Dunaju, v dnéh od 26. do 30. septembra v Tridentu na Tirolskem. Sv. oče so to prekorigno podjetje dovolili ter podelili svoj blagoslov. V imenovanem oklicu se naglašava, da je najskrajni čas, da zastavijo katoličani pot pogubnemu framasonstvu, ki povzročuje veliko škodo katoliški cerkvi in krščanskemu družabnemu življenju. Francija in Italija sta že v rokah prostožidarjev, na Ogerskem si podajajo židje in Kalvinci v prostožidarskih ložah roke proti katoliški cerkvi in tudi v Avstriji sami ni več tako, kakor bi moralo biti. Treba je torej, da se katoličani združijo v boj proti brezbožnim silam ter si na prvem mejnarodnem protiframasonskem shodu načrtajo pot, po kateri jim je hoditi v boj za pravice in svobodo katoliške cerkve. Odbor vabi v tem oklicu vse avstrijske katoličane, naj se udeležé tega prevažnega zborovanja, ali je vsaj podpirajo na kakoršenkoli način. Predsednik pripravljalnega odbora je dr. Josip Porzer, odvetnik in občinski svetnik na Dunaju, kateri vsprejema eventuelne podpore in daje obširnejša pojasnila. Bog daj temu prekorignemu podjetju svoj blagoslov!

Prilpave za bližnje deželnozbornske volitve. Akoravno se niso razpisane volitve za razpuščene deželne zbere na Gorenjem Avstrijskem, Štajerskem, Koroškem in v Šleziji, vendar že trkajo nemški liberalci na vladna vrata in ji odkrivajo svoje srčne želje. Vlada naj bi, prosijo v „N. W. Tagblatt“-u, odjenjala v svoji dosedanji politiki, vplivala na javni tok in odkrito povedala, kaka načela jej bolj ugajajo in s kakimi sredstvi jih hoče izvesti. — Namen, katerega nameravajo s tem doseči, je popolnoma jasen. Liberalna klika hoče s tem prisiliti vlado, da vpliva na svoje uradnike in jih odvrne

od takozvanih ostrih strank. Kakor se vidi, liberalci še vedno ne morejo pozabiti občutnega udarca pri zadnjih dunsjskih volitvah in kličejo vlado na pomoč. Tu se najjasneje pokaže slabotnost liberalne klike.

O razmerah na Kretti pišejo zelo obširno. Novosti ter podajajo jako žalostno sliko o položaju ondotnih prebivalcev in dežele same. Jako pomenljiv je pa konec tega spisa. Po mnenju tega lista se ne sme pozabiti, da se nahajamo v zadnjem in najnevarnejšem stanju vzhodnjega vprašanja. Turčija je kmalu na tem, da razpade in le lahkega pritiska od dveh ali treh vele-vlastij je potreba, da se popolno zdrobi vsa njena moč. Vendar pa tiči glavna nevarnost v tem, da poskuša vsaka velemoč utrditi svojo oblast na obrežju Bospora. Tega pa Rusija ne more mirno gledati in bi na noben način ne dovolila, da bi kaka evropska velesila prevzela mesto Turčije v Carigradu. Ravno to povzročuje strah pred splošno evropsko vojsko in ravno ta okolnost brani evropskim velevlastem, nastopiti odločneje pot, in dovoljuje le mirnim potom skušati zagotoviti pravice svojim podložnikom. To se jim pa ne boče nikdar popolnem posrečilo in tako bodo morali nesrečni narodi še nadalje prenašati neznošno breme turške nasilnosti le vsled bojazljivosti evropskih držav.

Vstaja na Kubu. Akoravno španjska vlada ničesar bolj ne želi, nego premirja za nekaj mesecev, vendar nočejo mirovati nadležni vstaši. Skoro sleherni dan se morajo z njimi boriti vladne čete. Pričetkom prošlega tedna je premagala (?) vladna četa pod vodstvom poveljnika Linares več manjših vstaških čet, katerim je načelovala neka Klodida Garcia. Madridski list *«Correspondencia»* poroča namreč, da so se pridružile vstaškim četam tudi ženske, ki pogostokrat prekosé možake v srčnosti in odločnosti. Imenovani list podaje nadalje tudi jasen pregled o moči vstaških čet. V pokrajini Vuelta Arriba se nahaja 26.000, v pokrajini Vuelta Abajo 15.000 in v Habani 4300 dobro oboroženih mož, torej skupaj 45.300 vstašev, ki so za dalje časa preskrbljeni z orožjem in strelivom. Poleg tega je pa na otoku še več manjših raztresenih čet in nad 250.000 vstašev, ki se sicer ne bojujejo z vojnim orožjem, pač pa na mnogovrstne načine vznemirjajo vladne čete. Te številke dovolj jasno dokazujejo, da ne bo še kmalu premagan zadnji vstaš in da bo morala španjska vlada žrtvovati še ogromne svote, ako bo hotela zadušiti dolgotrajni upor.

Listek.

Materina ljubezen.

«Naprejš!» zavpije gospod Vrtnar na dvakratno, lahko trkanje, in stara Neža, ki je raznašala po vasi pisma, vstopi.

«Ravno prav; kaj ne, saj nešoš lahko to-le pismo na pošto?»

«Precej, gospod, samo...» stara mamica povese oči in menca v zadregi svoje strgano krilo.

«No, kaj, Neža?» jo vspodbuja gospod, »le pogumno povej, kar imaš na srcu, saj navadno ne hraniš besedij!»

«Oh, — naj mi ne zameri dobi gospod — vprašala bi le rada, — če bi mi hoteli izplačati tedenske plače!»

Stara Neža se vidno oddahne, da se je znebila tako velike besede.

Gospod jo ostro pogleda.

«Denarja bi rada? Glej, glej! Kaj ne, novega krila potrebuješ?»

Uboga Neža upre pogled v tla.

«O, moj Bog, — dobi gospod, tega ne — — kedaj sem še česa za se prosila. — To le zaradi tega, ker je zima na pragu, in — in — moj France je že popolnoma strgal zimske nogavice; kupila bi rada volne, da bi mu par novih napravila — —.»

«Ali si čisto prismojena?» zagromi nad njo Vrtnar: »ali hočeš prav vse obesiti na tega, — tega nevrednega Franceta? Saj je velik in dosti močan! Dela lahko, star je pa tudi že toliko, da bi sam zase lahko skrbel. Sramuje naj se, da ne zdržuje svoje stare matere, temveč da še nji iz ust iztrga težko zasluženi grizljaj! Odkar ima v mestu precej dober zaslužek, ga še ni bilo sem doli, da bi ti dal par krajcarjev ali rekel vsaj »Bog plačaj« za trud in skrb, katero imaš z njim. Kaj se, v krčmi sedi in zapiva s tovariši komaj zasluženno tedensko plačo. — Neža, ali ne vidiš tega?»

Starka se je vsa prestrašena stisnila v kot za vrata, — in zdaj si otare solze v obeh, pogleda obupno gospoda in zamrmra: »Moj Bog, — gospod, saj je moj edinec!»

Nema bolečina njena ga gane in sočutno jo potrkna na ramo.

«No, naj bo, Neža; naj bi pridigoval, kolikor bi hotel; škoda vsake besede, ki se spregovori materi čez njenega otroka. No, meni je prav, če ti je France kedaj hvaležen.» Potem pristopi k pisalni mizi, vzame predal z drobnim denarjem ter ji ga nekaj odsteje.

«Tukaj je torej tvoj denar, in pa denar za volno; tukaj imaš pa list, — le hitro ga nesi!»

Neža vzame denar in papir; lice ji kar blišči in komaj more še ziniti: »Bog plačaj!» — Potem zgane list previdno na dvoje ter ga vtakne z denarjem vred v platneno torbico, katero skrbno ovije najmanj desetkrat.

Gospod Vrtnar jo opazuje z dobrevoljnim nasmehom; saj Neža izgleda čilo, to moramo priznati! Siva jopa in pa višnjevkasto krilo je sicer vse zakrpano, toda čedno je vendar. Rumenkasti vratni robec se tako lepo vjema s srebernobelimi lasmi, kateri silijo izpod črne rute na glavi; a vendar je že sključena, jo že starka! Lice je kakor rujavo, narezano usnje; sapa in ostri piš sta ji kožo čisto ustrojila, neštevilne gube pričajo o velikih skrbih in težavah, katere je morala prenašati stara mamica v dolgem svojem življenju.

»No, Neža,« se norčuje Vrtnar, »ne bodeš mogla več dolgo opravljati vseh potov in opravil, bo treba mlajšo dobiti.«

Prestrašena ga starka pogleda.

»Za božjo voljo, gospod, tega pa vendar ne — samo zdaj še ne! O — jaz sem še močna, gospod, vi se ne verjamete tega, — bolj kot vsaka mlada — — le pogledite,« in tedaj razprostre svoje suhe, vele roke, na katerih se pokažejo žile, kakor drobne šibice, s palico pa vdari prav krepko ob tla.

»Ze verjamem, že,« se smeje gospod Vrtnar, »saj je tako vse le za tvojega Franceta, te že poznam, Neža ti nežasta! — No, zdaj pa le pojdi in opravi, da bo prav.« —

»Z Bogom, gospod!« odgovori Neža zadovoljno in odide počasnih korakov iz sobe.

Po dvorišči gre naravnost, trdno in pokonci kakor vojak; nihče ne sme misliti, da je stara Neža že odsluzila! — Na cesti pa na mah obstoji ter si briše svetle kaplje s čela: »Sevé, da ni več tako, kakor je bilo pred dvajsetimi leti!« Težavno stopa po malem griču navkreber, čez katerega mora, ako hoče priti v gozd in od tam na cesto, ki pelje v mesto. Dobro, da ima palico pri sebi, ker sicer bi šlo prav težko.

Neža jame ihteti; saj je njeno življenje res hudo!

S trudom in težavo dospe na vrh griča. Stare, utrujene noge se ji tresejo in udajajo; počiti mora. Doli po griču bi že stopala, že, a strmi klanec, ta ji je že veliko prizadel. Sapa ji vedno bolj piše v razorano lice; nad njeno glavo je ravno priletela grdo kričeča kavka.

Pa stara Neža se ne zmeni za to; nepremično zre doli na ozko cesto, kjer se dvoje oseb počasi dalje premika. Prav dobro ju je poznala; »milostljiva in njen sin« sta bila. Kakor bi predrl srce, nji, stari Neži, ko ju vidi skupaj se sprehajati. »Kako ima vendar rad mladi gospod svojo mater! Kašo ljubeznjivo ravna z njo!« Videla je namreč, kako nežno je poljubil matero roko.

Neža g'lasno zaihti. Vele roke sklene nad kolena, in nehoté ji lijo solze ter padajo druga za drugo na tla.

Ravno toliko, kakor ta doli, je star tudi njen France, toda, ali ji napravlja kako veselje?

»Stari gospod je pač prav imel,« mrmra tiho pred sé, »toda vendar ne morem drugače.«

Tam gori na levi strani od ceste leži lepo posestvo. Neža se od daleč po njem ozira, vzbujajo se ji lepi, a vendar jako tožni spomini. Zopet se spomni vsega — kako je bila pred več ko tridesetimi leti izrejena ondi kot imovita hči, da je naposled po dolzih prošnjah in jokanju se smela umožiti z ubogim dninarjem. O, da, da, koliko je morala tedaj prositi in beračiti stariše, da so ji dali svoj blagoslov.

Saj je pa tudi neprimerneža moža poiskala. Toda Peter, ta ji je vendar noč in dan pravil o goreči svoji ljubezni in zvestobi, dokler mu tudi ona ni verjela. Da more biti kateri človek tako hudoben, da more tako krivo prisegati, tega bi si mlada, brhka Nežika tedaj

nikdar ne mislila. Toda naposled, ko je bilo že prepozno, je pač zvedela, da jo je Peter vzel le zaradi lepega posestva, — to je morala pozneje prepogosto slišati mej divjimi kletvami in rotnjem.

Dokler so še stariši živeli, je še bilo, čeprav je že tedaj njen hrbet dostikrat občutil trde pesti Petrove. Vendar ni nikdar o tem komu tožila, ker v resnici ga je še vedno ljubila, kajti časih je znal biti zopet prav ljubeznjiv in dober z njo. — Neža pa niti tedaj ni vedela, da je vse to bil le strah pred stariši, ki ga je zadrževal, da ni popolnoma nad ženo zdivjal, ker ni več let dobil zazeljenega sinu. — In Neža ni malo trpela valed tega; molila je goreče ter prosila blagoslova, ne zavoljo sebe — ker bila je zadovoljna — ne, le njemu — le njemu na ljubo!

Kolikorkrat jo je opominjal župnik, naj se udá v voljo božjo, — ko je pri njem jokala, da je menil, da mu boče počilo srce! Kolikorkrat ji je pravil, naj prosi Boga le s pridržkom, če je njegova sveta volja, da naj ne obupa, ne toži, ali celo mrmra. Pobožnemu da Bog vse v njegovo srečo, če pa kdo kaj od Boga posili in proti njegovi volji izprosi, to dobi — le v kazni in pokoro. Toda, pri Neži ni izdalo prav nič, če ji je župnik še tako govoril, in da je pred očmi le svojega Petra in jedino svojo željo, — in to željo je v nespametni ljubezni predstavljala volji božji. Pač mora zdaj prav dostikrat misliti na starega, sivolasega župnika, čeprav je že davno umrl. Bog ji je nazadnje vendar ugodil, akoravno je dolgo čakala, — in čez deset let je vendar imela otroka v naročji, in kako lepega, ljubkega otroka, najlepšega, je menila presrečna mati. Da, takrat je bila Neža srečna, in nikoli bi ne mislila, da otrok tako zelo obogati, če bi sama ne skusila.

Sedaj je rada vse prenašala, žalost in skrbi, očitanja in udarce, — ker ti tudi zdaj niso ponehali, čeprav je bil toliko zazeljeni otrok pri hiši.

Ko je bil fantek, mali France, 5 let star, umro Nežini stariši, najprvo mati in kmalu nato oče. Tedaj se je pokazalo, da roditelja še nista čisto pozabila prejšnje nejevolje; kajti vse, hiša, njive, travniki, vrt, polje in živina, vse je prišlo v bratove roke, le dvesto goldinarjev je dobila Neža. »Ali je mari vredno, da se sploh kaj govori o kaki dedščini, — — teh borih par goldinarjev!« je zakričal Peter besneč proti nji.

Stara Neža se še zdaj strese, če se spomni, kako grozno je tedaj preklinjal njo in njene stariše v grobu, kako jo je pretepal s polenom, da je skoro mrtva obležala, — da bi nad njo preveliko svojo jezo izlil.

Takrat je tudi po noči ves pijan prišel domov, — in Neža ga še dobro vidi, kako se je opotekal, kako je preklinjal in robantil — kakor bi se to zgodilo včeraj.

Pa vse to bi še nič ne bilo, da ni prišlo hujše. Peter ni hotel več delati, in tudi dedščina je kmalu posla — od česa naj živé? Čeravno ni dobivala Neža nikakoršnih prihodkov, vendar je morala vsak dan pripraviti jedi, dobre jedi in dovolj, — sicer so péli udarci. Zganje je bila jedina njegova tolažba. Zganja se je dostikrat napil takó, da se je valjal pijan po cestni h jarkih.

O takrat so bili žalostni časi za našo Nežo! A srčnosti vendar ni zgubila. — »Potreba uči moliti«, in Neža je zdaj prav pogosto molila iz dna srca in resno obzalovala, da je kedaj dajala prednost človeškemu dopadajenju pred dopadajenjem Božjim. Je že tako: s čemur kdo greši, s tem je navadno tudi kaznovan, in to je Neža prav bridko čutila. Toda »Bog stori, da človek pade, a ne, da utone«; — Neža je delala od jutra do večera, zdaj tu, zdaj tam — vedno pridno, neprestano, da je le najpotrebnejše za moža in otroka prislužila. Ker bila je preponosna, da bi prosjačila ali drugim kazala svojo revščino, rajša je trpela. Če je prišla zvečer utrujena domú, tedaj je bilo treba še-le trdno delati, oskrbeti živino, pripraviti večerjo in vse uravnati, pa kljub temu ni možu nikoli storila po volji, — prav dostikrat so morale čutiti premrle njene kosti trdo palico njegovo.

A vse bi še prenesla, da bi ne videl tega tudi otrok. Prvikrat, — tedaj je gledal France debelo, grozno kričal in jokal ter se držal materinega krila; sčasoma se je pa tega privadil in nazadnje, oče ni skoparil z zganjem, mu je dal večkrat dobro potegniti, ga je vodil celo v gostilno ter si ga tako ná-se navezal — nazadnje se je smejal materi zaničljivo v obraz, ploskal od veselja z malimi rokami in vpil: »O-o, prav se ti godi, starka!«

Ko je Neža to prvič slišala, ji je hotelo srce počiti od neizmerne bridkosti in žalosti, in tisočkrat rajša bi pretrpela najhujši udarce, kakor da je to doživela. In, če ni prej n koli jokala, tedaj je tisti večer bridko plakala.

Starka si čelo obriše. »O Bog, zganje, zganje, kaj si napravilo!«

Moža in sina ji je pogubil, vso srečo vzel in življenje ogrenil, toliko let! »In kar je bilo dobrega, — je bilo d-lo in trud!« je zašepetala pred sé.

Neža si otare solze in se tolaži; »morebiti bo pa še —! mož je mrtev, in France ima lep zaslužek kot voznik pri mestnem pivovarju. — in morda, morda stori dobri Bog le čudež; France popusti pijančevanje in postane reden človek, — in jaz bi imela tudi veselje nad svojim otrokom kakor druge matere!«

V duhu si že slika, kako lepo bi bilo, če bi se France proti nji vedel drugače kakor — le s kletvijo in pestjo, in bi ji le enkrat rekel: »Mati, od sedaj nadalje bode drugače, zdaj še-le vem, kaj imam, ko imam vas...«

»O preljubi Bog, kako bi bilo to lepo! Morda se da vendar še sprositi, da postane pošten, — svoje življenje bi dala...« Neža zopet zaihti in si obriše solze.

Sapa zabriše prav močno, kakor bi hotela staro Nežo opomniti, da je čas odriniti, — in Neža ga uboga. Težko se zravná po konci in stopa počasi v dolino.

Kolikor dalje gré, tembolj se ji jasni srce, kajti zlata zvezda rešitve ji zasvita v ljubečem materinem srcu: morda dobi Franceta doli v mestu, — morda ji pride celo naproti.

»Da bi ga vsaj videla«, si misli, »tako dolgo je že, odkar sem ga videla poslednjič.«

In na novo poživljena stopa dalje. — Zmračilo se je. — Neža je opravila vsa naročila, vse nakupila za gospoda Vrtnarja. Še jedna pot ji ostaja!

Stokasje stopi v prodajalnicó, kjer se dobi volne za dobre, gorke nogavice. O, to se bo težko odločiti, katere naj izbere, ali bele, modre ali višnjeve pavole! Neža se vendar odloči za svitlo rudečo; ta bode gotovo Francetu najbolj ugajala. — Iz velike canje, kjer je imela nakupljene stvari, vzame vse ven in dene na dno kupljeno volno, potem pa z dobrovoljnaim smehljanjem vse drugo gori. Sicer je šla vsa tedenska plača za volno, — pa kaj za to?

Na cesti pritižgajo prve svetilnice. Gosta megla se razteza po ulicah in droban dež ji prši v obraz. Previdno stopa dalje, ker stare oči ne vidijo več kaj dobro brlečih svetilnic.

Misli se ji vrsté druga za drugo; v duhu se že veseli, češ, »kaj bode pač rekel, da še zdaj tako skrbim zanj, ko ima takó dober zaslužek? Morda ga bode to ganilo, — in na vse zadnje se še morda spreobrne, morda — — —« Težak voz zaropóče za njo v silnem diru; mladi voznik naganja zivali še vedno bolj; med tem pa ne pazi na cesto. Zavije jo za voglom; oje skoro zadene staro Nežo; razjarjen zavpije mledi voznik in pridrži uzde: »Prokleta! stara čarovnica pazi!« in jo krepko udari z bičem. »Kaj imaš tod okoli iskati, — tatica!«

Neža ne razume niti besede vsled prevelikega ropota in šuma. Prestrašena ne vé, kam bi skočila, toda o, — stari, tresoči udje ji odpovedó, zgrudi se — konji se vspnó, — in težki voz gre čez njeno truplo.

Bolesten vsklik se začuje; — canja odleti na stran in razni zavitki se raztresejo po cesti.

Voznik potegne konja krepko nazaj. Najrajši bi jo dalje pobrisal in se odtegnil vsaki kazni, — toda že se je zbralo več ljudij, in dvoje močnih pestij ga je pograbilo. Drugi pa so obstopili nesrečno zensko.

Še živi uboga Neža in trepeta od grozних bolečin, pa vidi se, kmalu bode po nji.

Počasi odpre oči in slučajno se ozre na mladega voznika, ki je trdovratno stal na strani.

V hipu spozna vse, kaj se je zgodilo; fustnice se ji tresejo, in glasen, bolesten vsklik se ji izvije iz prsi: »Francé, moj Francé! Moj Bog, moj Francé!«

Bled kot zid se obrne mladenič — zobje mu zašklepečejo in zamolkel glas se začuje: »Mati?« Potem pa še enkrat kakor obupan: »Mati!«

Stara Neža je slišala; s težavo se zravná po konci — pomagajo ji pričujoči — in njen pogled išče nekaj po tleh.

»Tukaj — tukaj«, zašepeta hlastno in pokaže neki zavitek.

Sočutno ji ga dadó ljudje v roke. Odvije, — in rudeča pavola se iz popirja.

»Francé, tukaj — záte — za nogavice — — — in njena neizmerna ljubezen premaga vse bolečine, — in mati se nasmehlja v znak tolažbe in odpuščanja! To pa gane srce Francetovo veliko bolj kakor če bi jokala;

zgrudi se k nji in prvokrat po tolikih letih je imel za mater svojo kaj drugega kakor grožnje in zaničevanja; vroča solza kane na rudečo volno, in silno ihtenje mu pretresa telo. Materino lice pa se tedaj zjasni, že hladno roko položi na Francetovo glavo, — in ga blagoslavlja.

Toda — voseli obraz se ji vnovič stemni — strasna misel je morala pretresti ubogo Nežo. — Kaj če bode France kasnovan, — ker jo je povozil? Čuti, da jo hočejo prijeti in neeti stran, — pa ona se jim iztrga in zakriči, kolikor le more: »Francu, — — ti si — nedolžen — moj Bog — jaz sem kriva — jaz — samo jaz — — —»

Zadnja beseda ji zastane v grlu, ker smrt je položila svojo roko na gorko čuteče materino srce. Vsi pričujoči so ihteli. Da, da, materino srce, žaljeno, ranjeno in prebodeno, tudi v najgroznejših mukah, — če je je otrok sam rani, — še tedaj blagoslavljaš otroka!

Vzdignejo jo, prenesó v bližnjo hišo ter položé na tla. Kako skesano je šel nesrečni sin za njimi. Še enkrat se ozre na blede mirno lice, — predno ga je straža odpeljala. Kje je še tista boleat, tista skrivna žalost, katero so pričale vse poteze na njenem obrazu, odkar pomni. Izginila je; samo veliki, sveti mir — srečno smehljanje kakor solnčni žar ji počiva na obrazu. — —

In France? Skesano in voljno je pre-stal kazen, katero so mu naložili; potem je pa postal in tudi ostal pošten, reden človek, — kakor je želela, srčno želela dobra njegova mati, stara Neža, ko je rekla: svoje življenje bi dala . . .»

Misijoni.

Pred stoletji in danes.

Neki slaven mož je imenoval naše stoletje »misijsko stoletje«. Če pogledamo po svetu in vidimo, kako so narasli katoliški misijoni na številu v tem stoletju in kako so prcdrli do najbolj oddaljenih in divjih narodov, moramo mozu pritrditi. Kako neznaten, zaničljiv je bil katoliški misijon pred sto leti! Francoska revolucija ni svoje razbojniške in brezbožne roke položila samo na cerkvena posestva, temveč tudi pregnala verske redove in misijske družbe kakor iz Francoskega, tako tudi iz vseh misijskih dežel, ki so bile pod francosko oblastjo. Nesrečni portugalski minister Pombal je pogubil skoro vse misije po obširnih kolonijah, ki jih je imela Portugalska v Indiji v posesti.

Za kazen iz neba pa je izgubila Portugalska kmalu potem vse te kolonije, — in dobila jih je Angleška. Jezuitski red je bil razpuščen. Kitajsko in Japonsko je bilo od preteklega stoletja sem prav do štiridesetega leta misijonarjem pod smrtno kaznijo zaprto; in vsak misijonar, ki si je drznil preoblečen v kupca ali popotnika prestopiti mejo »kraljestva vzhajajočega solnca« ali »kraljestva središča«, je bil grozno mučen do smrti, — če so ga spoznali.

L. 1799 so stopili prvi katoliški duhovniki na tla avstralska. Tedanji angleški guvernerji so se kazali tako sovražne katoliški veri, da je šele 18 let pozneje neki drugi katoliški duhovnik, častitljivi Jeremija O' Flinn, pod pogoji dobil dovoljenje stopiti na avstralska tla. — Še-le leta 1844, ko je prvi katoliški škof dr. Wilson ukrcal na Avstralsko celino, je prenehalo to sramotno nasprotovanje katoliškega misijona.

Afrika, kjer danes 49 katoliških škofov, apostolskih vikarjev in prefektov načeluje dejanju katoliškega misijona, je bila prav do mohamedanske polnočne strani skoro nepoznan del sveta.

In kakšna je bila Evropa? Papez Pij VI. je umrl daleč od Rima v prognanstvu. Na Angleškem, Svedskem, Norveškem in Danskem, kjer cveto med protestanti nadepolni katoliški misijoni, je bil vsak katoliški misijonar s smrtjo kaznovan, če si je drznil deželno mejo prekoračiti. — Na Turškem, kjer sedaj v vsakem večjem mestu dobimo katoliško misijonarsko postajo, je bilo mohamedansko sovraštvo še vse premočno, da bi mogel duhovnik neoviran svoje mirovno del izvrševati.

Le v severni in južni Ameriki so deloma cveteli katoliški misijoni; vendar je i tukaj krščanstvu sovražni duh nakopičil strahovitih ovir, kakor n. pr. v nadepolnem misijonu, katerega so očetje iz družbe Jezusove v Paragvaju s tako velikim uspehom vodili. Tisto malo misijonarjev, ki so bili še po misijonih, so čakali zaman na podporo in pomoč: Velika revolucija je zadusila neštevilno duhovnikov in misijonarjev. Denar je zmagal popolnoma. T r i s t o misijonarjev: To je bila vsa bramba, katero je imela katoliška cerkev še po misijonih.

In danes po 96 letih? Kako vsa drugačna slika! 44 redov, kongregacij in misijskih družb in 10 kolegijev s 13.314 duhovniki in 9872 bratrlajiki in blizu 3260 katehisti deluje v raznih več kot 300 katoliških misijonih. 42.200 redovnih sestra deluje za spreobrnjenje poganov — da je torej z domačimi kateheti vred danes nad 68.000 delavcev v katoliških misijonih (dočim jih je bilo v začetku sedanjega stoletja le 300)!

119 katoliških duhovnikov je od leta 1800 v misijonih umrlo mučeniške smrti. Kolika vsota zatajevanja, junaštva, ljubezni do Boga in bližnjega, potrpežljivosti in vere, dela in trpljenja zavoljo kraljestva Božjega in zavoljo pravičnosti tiči v teh številkah! Morajo se pa ta števila razložiti v posamnosti, vsakega Božjega bojvnika, vsako Božjo nevesto pri njenem delu, njeni potrpežljivosti in trpljenju opazovati, da si moremo ustvariti kako sliko. Nečem trditi, ka je bila mej njimi vsakdo in vsaka v svojem svetem poklicu popoln učenec in zvesta učenka križa, toda to vem, da je v omenjenem številu neverojetno velika množina verskega veselja požrtvovalnosti, in da so mnogi izmej njih s svojim svetim življenjem postali Bogu podobnejši in s tem sv. Cerkev odličili!

O. Gabrijel Perboyre, misijonar tega stoletja, ki je umrl kot mučenik, je odgovoril na preveliko hvalo in slavo, s katero so ga obsipali vsled prestanih grozovitih muk: »O neki žrtvi govorite, katero sem daroval. Ali

naj se pa to žrtva imenuje, kar ni nič drugega, kakor nekako zmanjševanje velikega dolga napram Bogu, katerega pa nikoli ne moremo poplačati? Recite rajši: predpravica je, nezasluzena milost." — Neki drugi blagovestnik, o čegar „blaženosti“ se ravnokar razpravlja, je prebil vse življenje na samotnem otoku „Mavricij“. Kako je odgovoril tistemu, ki ga je hotel vsled neverojetne strpnosti in velikega trpljenja hvaliti? „Kaj sem storil?“ je rekel, „jaz sem le kot navaden vojak vestno stal na straži.“

Koliko misijonarjev in misijonskih sestra umrje vsako leto vsled pogubnega podnebnja! Pojdi tja in prestej na pokopališčih ob zlatem in sušniškem primorju (Gold- und Sclavenküste), v Kamerunu in Senegambiji, v Bagamoyo in Dar-es-Salaamu gomile! Omeniti hočem le bolj zadnje.

Leta 1887 je bil naš samostan ustanovljen. Do danes smo izgubili 19 dražih sobratov in sestra, katerih ni nobeden prestopil 85. leta. In taci misijonov je mnogo, vendar se delavno polje ne skrči in vselej se luknje zopet zamaše. Šele pred 14 dnevi smo prejeli od jednega svojih sobratov v Afriki pismo, v katerem piše med drugim tudi sledeče:

„Tako silno ljubim svoje črne brate, da bi dal tisoč življenj, ako bi jih imel, da bi rešil le jednega izmed njih!“

1900 let je od tega, kar je dal Odrešenik povelje: „Pojdite po vsem svetu in kršćujte vse narode!“ In še danes gre na tisoče nadarjenih in za Boga navdušenih mladeničev in devic, da izpolnujejo to povelje. Pred 96 leti se je v reanici zdelo, kakor bi bilo vse pozabljeno. Toda tu se je potrdila druga obljuba Kristusova: „Sveti Duh vas spominja vsega, kar sem vam jaz povedal.“ On je tudi katoliškemu kršćanstvu zaklical ono zavišeno zapoved. Po vsej zemlji vidimo vsled tega katoliške misijone, kako krasno se razcvitajo in napredujejo. Ali se ne kaže ravno tukaj nepremagljiva rodovitnost naše matere Cerkve? Ali more biti še kak bolj očividni dokaz njenega božjega izvora in njenega božjega vodstva!

Narodno gospodarstvo.

Kadar kokoši nečejo valiti, naj se poslužuje teh-le pomočkov: 1. zivali naj se zapró v nevelik prostor, v katerem je gnjezdo z jajci, in kjer ni preveč svetlo; 2. naj se jim dá toliko piče, da ne bodo morale druge iskati; 3. opoji naj se jih s kruhom, namočenim v vino, potem naj se položi v gnjezdo in pokrije z večkrat zgáneno zakljevino. — Večkrat priporočeno skubenje trebušnega perja in tepenje po golini s koprivo naj se opusti; tako ravnanje deloma nima nobenega vspeha, na drugi strani pa napravlja tudi zivalim silne bolečine in je torej tudi nevarno.

Kaj škoduje črešnjam? S strahom se čisto zapaza po leti, kako črešnjevo lubje rujavkasto sivo postaja. Od kod neki prihaja ta črešnjeva bolezen? Od

črešnjarice (Kirschenblattvespe) in njenih ličink, katere kakor prav majhni črni polzečki, listje razjedajo. Ličinka po štirikratnem levanju odraste in gre z drevesa, da se zarije v zemljo. Tam leži do pomladi nespremenjena v nekaki hišici iz prsti in peska; pomladi se pa zaprede (zabuba) in meseca junija do avgusta se prikaže kot prava, svetla, črna črešnjarica. Babica znese svoja jajčeca na listje. Izleze ličinke so zelenkasto-rumene, na glavi (razven rumenega lica) črne, z redkimi črnicami posejane in na vsej gorenji strani s črno, po črnilu dišečo slino prevlečene, katera se po vsakem levanju in vselej, kadar ga obrše, zopet napravi in daje ličinkam nekako polzjo podobo. Ličinke prezimujejo v zemlji, torej se jih mora pokončati, dokler so pod zemljo, tedaj pomladi. Zemlja krog drevesa naj se dobro prekoplje, in to zaporedoma 14 dni, a vselej se drevo na istem kraju z nepogašenim apnom potrese.

Kako naj se ravna s sadnim drevjem, poškodovanim po toči? Prvi pogoj je, da mora biti pomoč hitra, ker vsako odlaganje škoduje. Od toče razpokani in ranjeni lub se mora pokriti, da ne prihaja zraven zrak in da se ranjeni deli ne posušé. Najbolj pripravna za manjše rane je hladna razstopljena vrtnarska smola, s katero naj se skrbno in previdno ravna, osmoli in potem nekoliko s pepelom potrese, da se smola ne razteče. Pri večjih ranah naj se pa upotrebi mešanica iz gline (lima), kravjeka, pepela in krvi, katero naj se na kaki suknjeni cunji naveže. Tako se rane, povzročene po toči, v jednem letu popolnoma ozdravijo. Opusti naj se pa vsako obrezovanje luba ali vej za tisto leto, in naj se to stori drugo leto pomladi, predno začne rasti. Po viharju polomljene veje in vejice naj se pa kolikor mogoče blizu debla odrežejo in rane zamažejo. Vse nove veje ob deblu naj se pusté tisto leto pri miru, ker veliko pripomorejo, da drevo ozdravi.

Razne novice.

(Iz Cola) 31. jul. V četrtek smo prenesli zvonove iz starega v novi zvonik. Šlo je, hvala Bogu, vse po sreči. Veselo potrkavanje — tu pravimo kantkanje — je do pozne noči oznanjevalo to veselo vest po župniji. Delo je vodil naš zidarski mojster in podjetnik g. Josip Rusjan iz Renč pri Gorici, kateremu se sme brez skrbi izročiti vsako tudi večje stavbinsko delo. Cerkev še ni popolno izdelana, pa zvonove smo prenesli, ker so nam bile pri rokah vse potrebne priprave. Naša v romanskem slogu zidana cerkev je znotraj izdelana, a v kratkem bo tudi zunajno lice ometano in izdelano. Sedaj pridno delajo mizarji, a težko pričakujemo g. Belca, da nam obje streho zvonika, kateremu smo iz strahu pred burjo in stroški klobuk menda malo preveč potlačili, a upamo da to pozneje popravimo. — Drugi teden prenesemo iz stare cerkve altar; klopi nam dela mizarški mojster g. Molk v Logatcu, a tlak nam beli glavo. Denarjev ni

velika utrujenost po tolikem naporu nam pa jemlje pogum, obrniti se do raznih dobrotnikov. Toda obupati ne, vsaj dobri Bog, ki nam je doslej tako čudovito pomagal, nas tudi v prihodnje zapustil ne bo. — V dokaz naše hvaležnosti javim, da smo tudi pri nas imeli sveto mašo po pok. kanoniku Klunu. Bil je naš dobrotnik, kajti izposloval nam je pri poljedelskem ministerstvu 70 m² stavbinskega lesa.

(Iz Idrije.) 24. julija in naslednje dni so bivali pri nas prevzvišeni gospod knezoškof ter podelili v Spodnji Idriji 265, v Idriji pa nad 1000 otrokom zakrament svete birme. V nedeljo popoldne so si Prevzvišeni ogledali prostore, kjer biva katol. del. družba. Zbralo se je bilo veliko število družtvenikov, katere so vneli Prevzvišeni z iskrenimi besedami, naj vstrajno delujejo z besedo in vzgledom za katoliško stvar. Iz družbe so šli v šolo in tudi tu vneli učiteljstvo, da dobro odgaja izročene otroke.

(Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.) Premošeni so čast. gg.: dr. Josip Gruden iz Mošenj v Smartno pri Kranju; Janez Piber iz Srednje Vasi v Bohinju v Mošnje; Anton Oblak iz Bostanja v Srednjo Vas v Bohinju; semeniški duhovnik Josip Plantarič je nameščen v Čemšeniku.

(Družba sv. Cirila in Metoda) ima letos 11. avgusta v Ljubljani redni občni zbor v veliki dvorani »Narodnega doma«.

(V Novem mestu) je bil minulo nedeljo izvoljen županom advokat gosp. dr. Schegula, prvim svetovalcem g. dr. Poznik, drugim gosp. Pauser star., tretjim g. Bruner. Tem povodom izražamo upanje, da novi mestni zastop ne bode plesal po zmedeni godbi neslanih tajnih svetovalcev, temveč z vsemi močmi skušal pospeševati blagor dolenjske metropole.

(Iz Zagerja) Popravljanje cerkve lepo napreduje. Prezbitერი je že popolnoma dovršen, stranske kapele le deloma. Sedaj vežejo kuplo. Če bo delo tako dobro napredovalo in uspevalo, kakor je dosedaj, smemo upati, da bomo meseca septembra že pod streho. — Tombola, katero je napravila »kat. delavska družba« v svojem prostoru na korist svoji blagajnici, se je izvrstno obnesla. Dvorana »našega« doma je bila natlačeno polna. Naša družba ima mnogo dobrotnikov. V prvi vrsti se moramo zahvaliti naši gospej Milačevi, ki se je z vso požrtvovalnostjo, ki jo kaže vedno do katol. del. družbe in njenih udov, trudila za tombolo. Vse dobitke je sama zelo ukusno okrasila. Bog plači! Dalje nam nalaga dolžnost, da se zahvalimo darovalcem: preč. g. župniku J. Grossu, gospej in g. Mihelčiču, gosp. Milaču, gospej Drasch, gospej Deteljevi, gospicama Pitakovima, gosp. Luki Hubatu, g. Ranzingerju in vsem tistim gospodom, ki so pri tomboli mnogobrojne revne otroke obdarovali s kartami. S.

(Z Bohinjske Bele) 28. julija: Mila prošnja. Velika nesreča je zadela našo župnijo dne 28. m. m. — Okolu jedne ure popoldne je začelo greti iz dosedaj neznanega vzroka v gospodarskem poslopju Katričnjekovem in kakor bi trenil, je bilo najedenkrat sedem hiš. štev. z vsemi gospodarskimi poslopji v ognju in sicer Katričnjekova, Go-

zenkova, Kunčjekova, Vozvova, Klemenova, Rajhova in Jarčeva. Na rešitev teh poslopij ni bilo misliti, ker ni bilo ne ljudij, ne vode. Ljudje so bili vsi v roth prikošnji. S pomočjo ročnih brizgalnic, ki so se res izvrstno obnesle, smo varovali tik ognja stoječe z lesom krite hiše. S čudovito hitrostjo so nam prišle na pomoč slavne požarne brambe z Bleda, Gorij in Radovljice, ter so po triurnem skupnem delu omejile ogenj v toliko, da ni bilo več nevarnosti za vas. Srčna hvala jim! Ponesrečencem, ki so vsi ubogi kočarji, je pogorelo vse do tal in niso rešili tudi ne najmanjše stvarice. Obleke nimajo druge, kakor to, ki so jo na sebi imeli. Zgorelo je jedno tele, deset prašičev in nekaj denarja. Prizadeti so tembolj, ker so bili že prej večidel zadolženi in so bili le za male svote zavarovani, dva pa še zavarovana nista bila. Ker je sila in potreba zares velika, obračata se podpisana z milo prošnjo do blagih src, da bi po svojih močeh se spomnili teh ponesrečencem ter jim priskočili na pomoč bodisi s kakoršnimkol darom, ki naj se blagovoljno pošlje župnemu uradu ali županstvu, pošta Bled. — I. Peter nel, župan. Janez Kačar, župnik.

(Shod slovenskega katoliškega delavskega društva v Cerkuici) se je minulo nedeljo vršil zelo sijajno. Udeležilo se ga je do 1000 oseb, med njimi zelo veliko iz okolice. — Točno ob 4. uri je otvoril shod društveni odbor nik Bakovec, ki je pozdravil došle zborovalce in opozarjal na red. Društvo, kot prireditelja shoda je pozdravil domači kapelan č. gosp. Fr. Pešec z iskrenim, vezanim govorom. Kot prvi govornik je nato nastopil odbor nik Gostinčar, ki je v uro trajajočem govoru pojasnil posamezne točke krščansko-socijalnega programa. — Koncem govora je prav dobro osvetlil delovanje naših nasprotnikov, socijalnih demokratov in »absolutnih narodnjakov«. — Ondotni rojak, č. g. Fr. Jager, misijonar v Ameriki, je v poljudni, šaljivo resni besedi pojasnil položaj slovenskih izseljencev v Ameriki ter podal zbranim poslušalcev več prav umestnih nasvetov, kako se jim je ravnati v slučaju izselitve. Kot zadnji govornik je nastopil nato č. g. dr. Krek. Njegov govor je kar očaral pazljive poslušalce. Govornik je pojasnil v nad jedno uro trajajočem govoru sedanje gnjile razmere v državnem organizmu. Posameznik, kakor večje skupine in postavodajalni zastopi ne uživajo več tiste neodvisnosti, ki je neobhodno potrebna v plodonosno delovanje. Sloboda, katero uživamo od l. 1848, je postala pogubonost za gospodarski razvoj narodov. Kapitalizem prevladuje vse stanove in jih tira v gotov propad. Treba torej tesne organizacije na krščanski podlagi, da se z združenimi močmi rešimo krutega jarma, ki tare nižje stanove. — Konečno se zahvali predsednik shoda zbranim poslušalcem za občudovanja vredno vstrajnost in vzgleden red ter zaključil shod ob 6¼. uri s trikratnim živio-klicem na sv. Očeta in presvetlega cesarja. — Navzoči so bili vidno zadovoljni s posameznimi govori ter so jih navdušeno odobraval. — Konečno moramo omeniti, da je za red pri shodu na hvalevreden način skrbela slavna požarna bramba iz Dolnje Vasi, katero je načelnik zelo umestno razpostavil po zborovalnem prostoru, in da si nasprotniki niso upali o

ničemur ugovarjati, akoravno so imeli zato dovolj prilike po vsakem govoru in so se k temu pozivljali. — Ta shod ostane torej vsem zborovalcem v najlepšem spominu in je upati, da seme, ki se je tu vsejalo, obrodí obilen sad.

(Iz Stopič) 20. julija: Toča in naliv sta v soboto popoldne pri nas precej škode napravila, hudo so prizadete vasi: Gorenja Težkavoda, Dolž in Vrhe, manj Stopiče in Dolenja Težkavoda.

(Ogenj.) Iz Črnega Vrha pri Idriji se nam poroča: V ponedeljek, dne 20. julija ob 11. uri dopoldne se je vnel kozolec Matevža Lampeta. Zakurila sta dva dečka, igrajoča se pod kozolcem. Ker je bilo v kozolcu polno smrekovega lubja in praproti, se je ogenj z neznano hitrostjo razširil. Prej ko v petih minutah je bila s slamo krita hiša s hlevom vsa v plamenu. Gasilno društvo je takoj prihitelo in pričelo gasiti z dvema curkoma. Zenske so hitro nosile vodo, ker jo je bližnjem koritu takoj zmanjkalo. Od blizu in daleč so prihitali ljudje pomagat. Ogenj se je sicer po dreurnem napornem delu omejil. Sosednjih poslopij ni nobeno zgorelo. Matevžu Lampetu pa sta zgorela dva kozolca, vsi vozovi, mnogo desk, vse kmetijsko orodje, trije kmetijski stroji, čez 500 stotov sena in vse ostrešje na hiši in hlevu. — Notranji prostori razun jednih stopnic so ostali nepoškodovani. Škode ima več ko 4000 gld. Zavarovan je pa bil pri banki Slaviji samo za 1000 gld. Občutno škodo ima tudi Štefan Čuk, gostač v pogoreli hiši. Zgorelo mu je mnogo rjuh, obleke in orodja, katerega je hranil pod streho. Poškodovalo in deloma stopilo se mu je tudi 18 kron. Solska drevesnica, ki je poleg pogorele hiše, je zelo poškodovana. Ograja je deloma zgorela in čez 1000 cepljenih drevesc je toliko osmojenih, da se bodo najbrže posušila. Nekateri gasilci so se dobro opekli, mnogim so se tudi črevlji sežgali.

(Iz Savinjske doline.) Toča je zadnjo soboto jeden del gornje Savinjske doline skoro v puščavo spremenila. Kmalu po jutranji zarji prihrumeli so težko-sivi oblaki iznad Solčavskih planin; ropotalo ter bobnelo je od štirih do $\frac{1}{2}$, osmih; zdaj se nebo zatemni kakor po noči, blisek svigne in suha toča se vsuje. Le pet minut je gospodovala, a vničila vse. Najhuje so prizadete župnije Nazaret, Mozirje in Šmihel. Lepi trtni nasadi v nazareškem samostanu so vničeni; v gorski župniji Šmihelu so jeli pšenico zeti, toča pa je pokončala ves zitni pridelek. Lepo, bogato obložene gorice na Paki so živo prizadete. — Uklanjam se previdnosti božji, ali recimo pa odkritosrčno, ni-li to siba božja, ki udarja po nas, ker Gospodovih dni ne poznamo? Svetna oblast naj bi posegla tja, kjer se nedelje in prazniki skruniijo s hlapčevskim delom na vodi. — Na Ljubnem, kjer župnijsko cerkev razširjajo, izkopali so človeško lobanjo, katere se še lasje držijo. Izpozna se popolnoma spol in barva las, akoravno je pokopališče tik cerkve že čez 80 let opuščeno.

(Navrtanih in obrezanih srebrnih goldinarjev) c. kr. blagajnice ne bodo več sprejemale. Take tolarje bodo narazovali pri državnih blagajnicah s prečno zarezo, v znamenje, da so izven prometa, ter jih strankam nazaj vračevali. Zajedno objavlja finančno ministerstvo, da bodo

take goldinarje glavne c. kr. blagajnice vsprejemale na zahtevanje strank le samo na vago in sicer po 60 gld. kilogr. ne glede na to, koliko taci goldinarjev je šlo na jeden kilogram. — Najbode tedaj vsak oprezen in naj ne sprejema navrtanih tolarjev. Po našem mnenju je pa ta odredba prehuda. Slav. koš išče tudi tukaj dobička.

(Prepovedani semnji.) Zaradi živinske bolezni na parkljih in gobcih so v sodnih krajih Celje, Konjice in Smarije vsi semnji za nedoločen čas prepovedani.

(Iz Vitanja) 27. julija. (Slovenski napis na šolskem poslopju zopet pomazan.) Dne 10. aprila t. l. se je napravil vsled sklepa krajnega šolskega sklepa napis na tukajšnje šolsko poslopje: »Ljudska šola«. Toda že v noči od 11. na 12. aprila so se črke pomazale. Ker se je vsled tega pričela preiskava in se razne tožbe pri sodnji se zdaj niso končale, se je pomazan napis pustil, kakoršen je bil. V noči od 25. na 26. julija pa se je napis vnovič zamazal tako, da zdaj sploh ni mogoče razločevati nobene črke več. V šolskem poslopju prebiva glasoviti nadučitelj I. Zirngast s svojimi sinovi. Ali mu je znano, kdo prihaja v šolsko poslopje, da na takšen način kvari, ne Zirngastovo, temveč šolsko imetje!? Imenovanega nadučitelja je moral nedavno krajni šolski svet v Vitanji tožiti in je bil pri obravnavi dne 10. julija t. l. obsojen radi tega, ker je krajnemu šolskemu svetu očital, »da dela brezvestne sklepe«. Največji pospeševalec nemškutarije je v tem kraju liberalno nemškutarsko učiteljstvo. Kedaj bo zasijalo tudi vitanjskim Slovincem zlato solnce pravice? Kedaj dobimo krščanskega in slovenskega nadučitelja.

(Poslanec Viljem Pfeifer) je odposlal 30. junija t. l. finančnemu ministerstvu nastopno prošnjo: Kolikor znano, je bil in je še glavni dohodek dolenjskega kmeta pridelek vinogradov; s temi pridelki plačeval je kmet davke in si pokrival potreščine svojega gospodarstva. Strupena rosa in trtna uš sta ta dohodek v obče jako zmanjšali, v sodnijskih okrajih Črnomelj, Metlika, Kostanjevica, Krško in Rudolfovo, katere okraje zastopa podpisani v državnem zboru, skoraj popolnoma uničili. Odkar je vsahol ta vir dohodkov, začeli so se posestniki pečati s prasičjorejo, katera jim je dajala dosedaj skromen dohodek, da so pokrili zgoraj navedene potreščine. — Odkar pa se je jela širiti v teh okrajih svinjska kuga, zaprti so okuženi kraji in dvori, pa tudi vsi okraji drug proti drugemu in proti sosednim deželam, vsak izvoz in uvoz prasičev je prepovedan in vsi svinjski sejmi so ustavljeni. Za dolenjskega kmeta je zatorej sedaj nemogoče, dobiti iz česa gotov denar. V tej stiski obrnilo se je mnogo volilcev zgoraj navedenih okrajev na podpisane s prošnjo, naj prijavi to bedo višji oblasti in naj izposluje za te, jako hudo prizadete okraje odlog za plačevanja davkov, ker sedaj ni nikakor mogoče denarja dobiti. Kmetom samim ni mogoče vlagati take prošnje, ker večinoma še toliko denarja nimajo, da bi zamogli plačati kolek za prošnje. — Z ozirom na navedene okoliščine in z ozirom na to, da bi imelo izterjavanje davkov sedaj za davčni erar le neznamenit vspeh, pač pa

bi bilo za davkopllačevalce veliko škode, svest si je udano podpisani, da vrši le svojo dolžnost kot poslanec, ako v imenu prizadetih občin sod. okrajev Rudolfovo, Črnomelj, Metlika, Kostanjevica in Krško, katere zastopa v državnem zboru, stavlja udano prošnjo: Visoko c. kr. finančno ministerstvo blagovoli naj na podlagi poizvedb, ki se bodo brezdvomno krile s podatki v tej prošnji, takoj ukreniti, da se ne bode izterjeval zemljišni in hišni davek z dokladami v tekočem mesecu, ampak v jeseni ko bodo pridelki pod streho, oziroma ko se odpravi prašičji kontumac. — Omeniti se nam je zdelo vredno te prošnje posebe z ozirom na napade v »Narodu«, ki pri vsaki priliki neresnično poroča, kakor da bi poslanec Pfeifer kot poslanec ne spolnoval svojih dolžnostij. Da bi bili le vsi »Narodovi« pristasi tako vestni poslanci!

(Iz Smartna pod Šmarno goro.) Letina dobro kaže; hvala Bogu, da nam je prizanesel letos z neugodami. Za naše po potresu oškodovane posestnike bi bilo pač želeti, da si opomorejo. Najhujše se poznajo nasledki potresa pri cerkvi, katera se sedaj popravlja. Tukajšnji gosp. župnik M. Trček ima zaradi popraviljanja težavno stališče. Ko je prišel sem pred tremi leti, našel je župnišče v tako žalostnem stanu, da je moral vse prezidati. Potem je naredil na zvonik novo streho. To vse je stalo mnogo truda in denarja, pa je trajalo samo do lanske pomladi. Potres je zelo poškodoval župnišče, katero je bilo treba iz nova popravljati. Cerkevni stolp je bil tako omajšan, da so ga morali podreti, cerkev znotraj tako poškodovana, da jo je treba temeljito popraviti. Škoda je lepih fresk, katere bodo šle z ometom dol s stene; sreča je, da je imenitna Šubičeva slika sv. Martina v glavnem altarju dobro ohranjena. Šola je razdrta popolnoma. Ze poldrugo leto nimamo učitelja. G. župnik podučuje za silo otroke na odprtem podu. Lepa šolica to, v katero priskače sedaj kako pišče, sedaj prilaja kak psiček! Pa boljše nekaj kakor nič. — Cerkev popravlja po Jeblingerjevem načrtu krajska stavbinska družba, katera bo najbrže delo zvršila solidno in lepo zidani cerkvi primerno. Žal, da delo vkljub naporom g. župnika ne napreduje tako hitro, kakor bi bilo želeti, ker se stavijo zapreke od poklicane in nepoklicane strani. — Vesel dan za našo faro je bil zadnje nedeljo, ko je obhajal pri nas svojo prvo sv. daritev g. Jakob Benedičič. Sin revnih starišev iz mestne loške župnije je našel na Brodu ob Savi dobrotnika g. Iv. Malinška in njegovo ženo, katera sta mu pomagala, da je dovršil gimnazijske in bogoslovne nauke. Zato je praznoval v njuni hiši najlepši dan svojega življenja. Cerkev sicer sedaj nima prazničnega lica, ker stoje notri in zunaj odri, a domača dekleta so jo krasno olepšala, in krepki fantje so postavili visoke mlaje, da sta bila Tacen in Smartno res krasno olepšana. Žal, da je ravno pred novo mašo legel g. Malinšek težko bolan v posteljo in ni mogel uživati splošnega veselja. Predno je legel, delal je še sam napise za slavnostni prostor, da bi počastil svojega ljubljenca. Zadnje črke, katere je napisal pred boleznijo, so bile: »Bogu v čast, narodu v korist!« — Upajmo, da prinese ta lepi vspodbudni dan obilo blagoslova težko

izkušani župniji in utrdi vez, katera naj veže krščansko ljudstvo k njegovemu dušnemu pastirju zlasti v takih časih, ko se splošni blagor ne da doseči brez osebnih žrtev in zložnega delovanja!

(Za vinorejce.) Krško c. kr. okr. glavarstvo razposilja razglas glede brezobrestnega posojila iz državnega in deželnega zaklada onim posestnikom, katerih vinogradi so uničeni po trtni uši. Kakor znano, je v ta namen dež. zbor dovolil 20.000 gl. in ravno toliko do... je država. Prošnje treba vlagati pri okr. glavarstvu najkasneje do 1. septembra 1896, priložiti pa: 1. posestni list, 2. zemljejknjižni izpisek, 3. načrt, kako se bo vršilo delo, in preudarek stroškov. — Obrazci za prošnje in načrt se dobo brezplačno pri c. kr. okr. glavarstvu.

(Domača umetnost.) Krasen srebern v ognju pozlačen, 1006 gramov tehtajoč kelih je v renesančnem slogu napravil pasar gospod Ivan Kregar po naročilu gospoda J. M. Soluca za župnijsko cerkev sv. Matija v Št. Pavlu v Ameriki. Kelih je jako solidno izdelan in okrašen z lepimi emajli.

(Nakup pšenice, rži in ovsa.) C. in kr. vojaški erar kupi za preskrbovalni magacin v Gradcu 6400 meterskih centov rži, 16.200 meterskih centov ovsa; v Mariboru 6150 meterskih centov pšenice, 16.060 meterskih centov rži, 7.400 meterskih centov ovsa; v Bruku ob Litavi 8.100 meterskih centov rži; v Celovcu 4.800 meterskih centov rži; v Ljubljani 600 meterskih centov ovsa; v Trstu 1.400 meterskih centov ovsa, v Gorici 3300 meterskih centov ovsa, v Pulju 1200 meterskih centov ovsa.

 Prihodnja številka »DOMOLJUBA« izide dne 20. avgusta 1896 zvečer.

Loterijske sročke.

Dunaj, 25. julija:	46,	61,	10,	69,	45.
Gradec, 25. julija:	37,	68,	73,	82,	44.
Lina, 1. avgusta:	10,	76,	30,	19,	89.
Trst, 1. avgusta:	28,	6,	30,	70,	62.

Tržne cene v Ljubljani.

5. avgusta.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica m. st. . . .	7 70	Špeh, povojen, kgr.	— 64
Rež, »	6 —	Surovo maslo, »	— 80
Ječmen, »	5 —	Jajce, jedno	— 2
Oves, »	7 —	Mleko, liter	— 10
Ajda, »	9 —	Goveje meso kgr.	— 64
Proso, »	6 —	Telečje » »	— 60
Koruza, »	5 —	Svinjsko » »	— 68
Krompir, »	2 60	Koštrunovo » » . . .	— 38
Leča hktl.	12 —	Pišanec	— 45
Grah, »	9 —	Golob	— 18
Pizol, »	9 —	Sen, 100 kgr.	1 96
Maslo kgr.	— 90	Slama, »	2 14
Mast, »	— 70	Drva trda, 4 kub. mtr.	6 30
Špeh, svež »	— 60	» mehka	4 60

IX. zvezek:

POVESTI

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani. Tudi III., IV., V., VI., VII. in VIII. zvezek so še v zalogi.

Za ceno pod 2000 glid.

se na Prežganjem, okraj Litija, takoj proda popolnem nova, prav blizu farne cerkve ležeča

hiša

s 4 sobami, kletmi in zemljo za reditev nekoliko domače živine. Prostor je prav primeren za prodajalca z mešanim blagom ker daleč na okoli nobenega ni. Več pové Marija Grad, na Prežganjem št. 4. 81. 1-1.

Mlin v najem.

Ob stanovitni vodi na Kokercu pri Kranju daje se pod prav ugodnimi pogoji v najem petkolesni mlin z vso novo opravo. Lastnik mlin tudi proda. Več pové

Janez Dolžan,

posestnik na Kokercu pri Kranju. 80 3-1

Kathreiner
KNEIPPOVA SLADNA KAVA

je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

SVAPIL! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje s imenom:

Kathreiner

sidro

Liniment. Capsici comp.

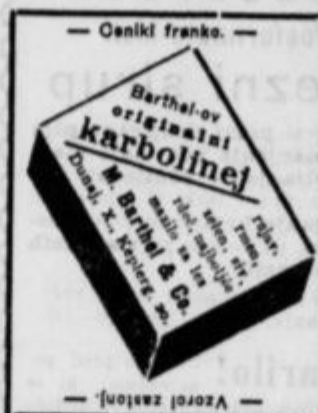
18-16 z lekarni Richter-jeve v Pragi 296

priznano izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobilo posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 glid. v vseh lekarnah. Zabeleženo naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 726 70-70

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri slatem levu v Pragi.

Posestvo

v lepem kraju zatiškega okraja na Dolenjskem, četr ure od Zatičine in Sentvida, je čelo ali polovica na prodaj z vsemi gospodarskimi poslojji, z njivami, travniki in lepim gozdom vred. Plačuje se tudi lahko v obrokih. — Natančneje pové

Matija Sever

iz Malih Peč, števil. 4
82 p. Šent Vid na Dolenj.

Protivtrganju in revmatičnim bolečinam

je pl. Trnkóczyjev protivinski cvet (seret za uribanje udov) jako priporočljiv kot bolečine v križu, v rokah in nogah olajševalno sredstvo, oživljajoč truplo po dolgi hoji, težkem delu itd.

Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 glid. 25 kr.

Najtoplejšega priporočila vreden je tudi kemično čisti, higienični, dijetetični želodčni liker

Marija Iurški

želodčni grenčec

Steklenica 50 kr.,
6 steklenic 2 glid. 50 kr.

Temu izbornemu želodčnemu grenčecu gré prednost pred mnogimi drugimi enakimi sredstvi, ker osvežuje, oživlja, je jako ugajajoč, krepdujoč, okus pospešujoč, skratka najboljši, preizkušeno in z mnogimi zahvalnimi pismi priznano sredstvo.

Vsa našeta, sploh vsa zdravilna sredstva razpošilja na vse strani z vsakdanjo obratno pošto 68 (12-2)

lekarna Trnkóczy v Ljubljani

pri rotovžu poleg mestne hranilnice.

Pri nizki ceni.

63 5 Največja zaloga potrebščin za

krojače in šivilje

in najmanj za 20% ceneje kot drugod pri

Ign. Žargiju v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 8.

Pri nizki ceni.

Koverta s firmo

priporoč

Katoliška Tiskarna

po nizki ceni.

Herbabny-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

Ta 26 let s največjim uspehom rabljeni, prsni sirup rastaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebaviljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za naraščanje krvi, rastopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo naraščanje kostij.

Cena steklenice je 1 gl. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zaviljanje. 299 20-16

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi in, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 26 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj

te torej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Pazite naj se tudi na to, da je sraven stoječa oblastveno protokoliрана varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti s nižjo ceno, niti s drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 27 20-20

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VIII, Kaiserstrasse 73 in 75.

Zaloga tudi skoro v vseh lekarnah.

Štupa za prašiče

ali in
svinjski redilni
hranilni prašek.

Najboljše varstveno in dijetetično sredstvo za prašiče.

1 zavoje 25 kr., 5 zavojev 1 gl.

Priporoča, prodaja in vsak dan s prvo pošto razpošilja

lekarna Trnkóczy

76 3 v Ljubljani, 463 10-7

pri rotovžu, sraven mestne hranilnice.

Nj. svetost papež Leo XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lappont-ju g. lekarnarju G. Piccoltiju v Ljubljani prisrčno zahvalo za doposlane Jim stekleničice (22-13)

Tinkture za želodec

Imenovan zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo boleham Piccoltijevo želodčno tinkturo, katera krepiča želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljanje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje G. Piccolt lekarnar pri „Angelu“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Cena jedni steklenici 10 kr.

Posojilnica v Radovljici

obrestuje vloženi denar po 4-25 %

izposojuje denar na posestva proti 4%, %

na osovni kredit proti 5 % obrestovanji.

Občinam in drugim društvom dovoljuje pa tudi na hipoteke proti 4%, % in na menjice proti 4%, % obrestovanji.

Posojila na hipoteke dovoljuje na poljubne načine, namreč na amortizacijo v 30 letni in tudi v krajši dobi, kakor prošnjik zahteva — ali pa da dolžnik vrne svoj dolg v delnih zneskih po svojih močeh.

Jako ugodno pa je za posestnike to, da tukajšna posojilnica izdeluje vse listine pri zavarovanju kakega posojila brezplačno za le koleke ima vsak prošnjik sam plačati. 79 2-1

Stanje hranilnih vlog bilo je pri Radovljiški posojilnici koncem prvega polletja 1896. . . . 325.679 gl. 27 kr.
in stanje posojil 225.548 . 85 .

Posojilnica uraduje vsaki dan od 8—12 ure dopoldne in od 2—6 ure popoldne; v nedeljah in praznikih pa od 8—10 in od 11—12 ure.

Največji izbor

